Sociologická studie vojenského území Boletice a jeho okolí – souhrn závěrů

CALLA®

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Sociologická studie vojenského území Boletice a jeho okolí – souhrn závěrů

Sdružení Calla zadalo v roce 2009 zpracování odborné sociologické studie území vojenského újezdu Boletice a jeho okolních obcí. Důvodem byla dosavadní absence rozboru sociologického potenciálu tohoto území v souvislostí s reálnými možnostmi revitalizace této oblasti a následného hospodářského rozvoje. Calla oslovila socioložku Mgr. Elišku Novotnou Ph.D., pod jejímž vedením vznikla v březnu 2010 souhrnná sociologická studie vojenského území Boletice a jeho okolí. Tato brožura přináší souhrn jejích poznatků a závěrů.

V posledních letech byla území Vojenského újezdu Boletice věnována pozornost především z přírodovědného hlediska a jeho sociální rozměr zůstával na okraji zájmu. Studie, které byly v souvislosti s jeho případnou revitalizací zpracovány („Studie Jihočeského kraje pro území Vojenského újezdu Boletice“ duben 2006 – pořizovatel Krajský úřad Jihočeského kraje, Odbor územního plánování, stavebního řádu a investic, „Vojenský újezd Boletice, studie polyfunkčního využití území“ říjen 2005 – pořizovatel Ministerstvo obrany ČR) obsahovaly víceméně zamlčený předpoklad, že lidé, kteří by proces revitalizace realizovali, „někde“ jsou a do území přijdou, čímž získají prospěch jeho současní obyvatelé. To je samozřejmě velmi sporný předpoklad, který vyvolává řadu otázek. Kdo, odkud a z jakých důvodů by přišel území revitalizovat? V čem by revitalizace spočívala? Čím by byla prospěšná místním obyvatelům?

Odpověď na první otázku hledá studie přednostně v lidech z okolí vojenského újezdu a v lidech, kteří v něm nyní působí. U nich je důvodný předpoklad, že by svoji znalost území a své sociální kontakty proti nově příchozím využili jako komparativní výhodu. Přitažlivost území posuzuje prostřednictvím kapitálů, které v něm jsou. Kapitály okolního území pak skýtají možnosti jeho obyvatel se revitalizace vojenského újezdu účastnit.

Odpověď na druhou otázku vidí Jihočeský kraj v realizaci rozsáhlého investičního záměru ve prospěch cestovního ruchu, především využití území pro zimní turistickou sezónu. Takové řešení předpokládá silného investora „odjinud“, pravděpodobně zahraniční kapitál. Výsledkem by byla, z hlediska efektivnosti investice nezbytně, masová turistika. Oproti tomu Ministerstvo obrany ČR svými aktivitami dává najevo svůj příklon k mnohem skromnějšímu řešení, ekonomicky, ekologicky i sociálně. Otevírání území pro pěší a cykloturistiku a v zimě pro běžkaře, se odehrává bez velkých zahraničních investic, podstatných zásahů do cenného přírodního prostředí a přivádí do území skupiny či jednotlivce, kteří představuji pro území únosný sociální rozměr cestovního ruchu. Zatím zcela opomíjena dosavadními studiemi zůstává možnost revitalizace území civilním, na cestovním ruchu nezávislým, hospodařením v krajině. Sociologická studie hledá odpověď na charakter revitalizace v analýze veškerého potenciálu území.

Odpověď na třetí otázku je Jihočeským krajem spatřována v pracovních příležitostech, zcela opomíjeny jsou další přínosy a rizika masového cestovního ruchu pro místní obyvatele. Sociologická studie hledá odpověď na tuto otázku v analýze připravenosti místních obyvatel pro působení v hospodářské sféře a v předpokládané připravenosti na změnu.

Výzkumná metoda

Pro analýzu území Vojenského újezdu Boletice bylo použito sekundární analýzy dostupných dat.

Také analýza území okolí vojenského újezdu používá tuto metodu, spolu s metodami strukturovaného rozhovoru a standardizovaného dotazníku. Rozhovory se starosty obcí a některými otázkami dotazníku, který vyplnili zastupitelé obcí, byly získány některé další údaje o území.

Pro sondu do veřejného mínění obyvatel okolí byla použita metoda standardizovaného dotazníku pro zastupitele obcí. Anonymní dotazník obdrželi od výzkumného pracovníka všichni zastupitelé všech obcí v území na jednáních zastupitelstev obcí, na místě ho vyplnili a výzkumníkovi odevzdali. Dotazník obsahoval osm otázek. Ty se z poloviny týkaly ekonomického a sociálního kapitálu obyvatel „jejich" obcí a z poloviny sousedství obou území a perspektiv vojenského újezdu.

Původním záměrem Sdružení Calla bylo zadat v rámci zpracování studie též výzkum veřejného mínění běžných obyvatel dotčeného území, kterých se jakékoli změny v jeho využívání dotknou bezprostředně. Bohužel však na tuto část studie nebyly získány finanční prostředky, což samozřejmě ochuzuje sociologické závěry o pohled tzv. zdola.

Území VÚ Boletice

Vojenský újezd Boletice je v souvislosti s jeho režimem uzavřen veřejnosti. Od roku 2008 je však území částečně zpřístupněno turistům (pěším, cyklistům, běžkařům) dle pravidel výnosu újezdního úřadu č. 2025 – 2/2008 ze dne 15. března 2008, týkající se zpřístupněných a uzavřených (režimových) částí újezdu.

Území se stalo v důsledku svého vývoje od konce 2. světové války mimořádně cenným z přírodovědného hlediska. Vysídlení území znamenalo, že se zde neodehrály hospodářské procesy jako v okolní krajině. Nedošlo k intenzifikaci zemědělské výroby, tzn. že zde nevznikly státní statky ani jednotná zemědělská družstva. Nebyly prováděny meliorační práce a nebyla používána umělá hnojiva; louky nebyly pravidelně sečeny ani spásány a krajina byla víceméně ponechána živelnému vývoji. Po roce 1990 došlo k útlumu zemědělského hospodaření a po vstupu státu do Severoatlantické aliance vzrostl důraz na vojenský výcvik.

Dnes VÚ Boletice patří z přírodovědeckého hlediska k nejcennějším oblastem střední Evropy.

Vedle značně různorodých a příhodných přírodních podmínek je skutečnou příčinou tohoto stavu i dlouhodobá existence vojenského újezdu (Vojenský újezd Boletice, studie polyfunkčního využití území, str. 4).

Vojenská činnost spojená s pravidelným výcvikem a užíváním těžké vojenské techniky je pro ochranu mimořádně cenné přírody Boletic nezbytná a stěží nahraditelná jinou aktivitou obdobného charakteru. Její suplování jinými metodami by přinejmenším znamenalo zásadní navýšení nákladů managementu chráněných lokalit, zejména v místech bezlesí, navíc, s nejistým výsledkem pro přírodu.

Obyvatelstvo

Sčítání lidu z roku 1910 uvádí počet obyvatel v území 6 660 (údaj z roku 1850 je téměř shodný: 6 700 obyvatel), další charakteristiky (hustota osídlení 30 obyvatel/km^2 a 1 % Čechů) zcela odpovídají celému tehdejšímu českokrumlovsku (Vojenský újezd Boletice, studie polyfunkčního využití území). Po roce 1939 bylo vystěhováno české obyvatelstvo a po roce 1945 německé obyvatelstvo. Tak byla krajina, až na jedince, vyprázdněna. Po roce 1945 bylo území dosídlováno imigranty ze Slovenska, Maďarska, Rumunska, přišla sem romská populace a již v souvislosti s přípravou vyčlenění území jako vojenského byl zákaz osidlování Čechy (Studie Jihočeského kraje pro území Vojenského újezdu Boletice). Od té doby se velmi řídce osídlené území stalo migračním.

Dle údajů Vojenského úřadu vojenského újezdu Boletice žilo k 1. 1. 2004 na území 269 obyvatel, hustota 1,2 obyvatele/km^2 je v rámci České republiky zcela extrémní. Také struktura populace je odlišná od populační struktury ČR: žije zde více dospělých mužů než žen (106 oproti 91), hodně dětí (27 %) a málo seniorů (9 %). Populace je tak relativně mladá (průměrný věk 30 let). K české národnosti se hlásí 91 % obyvatel, ostatní se hlásí především ke slovenské národnosti. Obyvatelstvo má celkově nízké dokončené vzdělání: třetina má nejvyšší dokončené vzdělání pouze základní či ani to ne, nejvíce

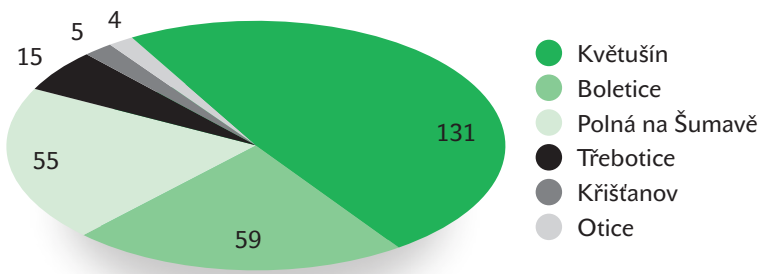

Počet obyvatel v sídlech území (absolutní četnosti)

obyvatel je vyučeno či má střední odborné vzdělání bez maturity. Polovina obyvatel je ekonomicky aktivních, do území přicházejí za prací a odcházejí z něj vesměs lidé v ekonomicky aktivním věku.

V současnosti působí v území dva zaměstnavatelé: Armáda České republiky a Vojenské lesy a statky s. p., divize Horní Planá. Armáda zaměstnává specialisty, kteří převážně dojíždějí do území z blízkého i vzdáleného okolí (např. z Českého Krumlova, Bechyně aj.). V souvislosti s vojenským výcvikem je v území uváděno 320–400 pracovních míst. Armáda dále používá dodavatelské firmy z okolí. Vojenské lesy a statky s. p., divize Horní Planá, uvádějí v území 360–420 pracovních míst, které převážně zastávají zaměstnanci z okolního území.

Ekonomický, sociální a kulturní kapitál území

Ekonomický kapitál je tvořen zdroji, které jsou v území k dispozici. Je to jednak krajina území a jednak zdroje obyvatelstva území. Ekonomický kapitál zkoumaného území skýtaný krajinou tak představují především lesy, pastviny a rybníky, na kterých je možné hospodařit a dále krajina sama ve své zachovalosti a rozmanitosti jako potenciál cestovního ruchu.
Ekonomický kapitál obyvatelstva je zřejmě zcela zanedbatelný: nízké vzdělání a kvalifikace obyvatel způsobuje nízké příjmy, obyvatelé nevlastní nemovitosti v území a s ohledem na své příjmy pravděpodobně ani jinde; v území nejsou podnikatelé, kteří by vytvářeli zisk. Zdá se, že v současnosti je potenciál ekonomického kapitálu spatřován především v krajině jako prostředí pro cestovní ruch.

Sociální kapitál je tvořen sítěmi mezilidských vztahů. Ve zkoumaném území je oslabován jeho nízkou zalidněností, která zcela mechanicky kvantitu vztahů omezuje. Toto omezení sociálního kapitálu obyvatel není vyváženo vztahy s okolním územím, což je dáno pouhými 14 % každodenně vyjíždějícími dospělými obyvateli. Pozoruhodným aspektem sociálního kapitálu území je ovšem jeho migrační charakter. Především je nezanedbatelnou ta skutečnost, že území bylo dosídleno před šedesáti lety a lze tudíž předpokládat, že navzdory současnému migračnímu saldu většina jeho obyvatel je potomky těchto přistěhovalců a má příbuzenské vazby v krajinách, z nichž přišla, což jejich místně chudý sociální kapitál může obohacovat. Dále je území průchozím místem určitého počtu osob v produktivním věku, kteří do něj svým příchodem „za prací“ vnášejí své sociální kapitály. A konečně jsou zde především zaměstnanci Armády ČR, kteří v území působí, i když v něm nežijí, a znají ho. Vzhledem k jejich vzdělání, kvalifikaci a dojíždění z blízkého i vzdáleného okolí lze u nich předpokládat vyšší sociální kapitál než u obyvatelstva. Zdá se, že právě oni představují potenciál sociálního kapitálu do budoucna.

Kulturní kapitál je tvořen aktuálním vzdělanostním kapitálem, způsobem života a kulturním dědictvím území. Kulturní kapitál ve zkoumaném území je snížen záměrnou destrukcí kulturního dědictví trvající několik desetiletí. Vzdělanostní kapitál obyvatelstva je velmi nízký, oproti tomu vzdělanostní kapitál těch, kteří do území za prací dojíždějí, především příslušníků Armády ČR, je podstatně vyšší. Migrační charakter území ovšem kulturní kapitál opět, tentokrát vzhledem ke způsobu života, snižuje. Zdá se, že kulturní kapitál je nejslabším ze všech kapitálů v území.

Ekonomický a kulturní kapitál je zhodnocován prostřednictvím sociálního kapitálu, tzn. že ten je pro rozvoj území vždy zcela klíčový. Ve zkoumaném území je jeho role o to významnější, že jeho určitý ekonomický kapitál je provázen minimálním, téměř absentujícím, kapitálem kulturním. Pokud nebudou v území působit lidé s vysokým sociálním, kulturním a ekonomickým kapitálem, nelze o jeho trvale udržitelném rozvoji uvažovat. V současnosti se proto zdají být pro rozvoj území jako nevojenského (zčásti či zcela), perspektivní současní zaměstnanci Armády ČR, pokud u nich převáží zájem působit v něm nad zájmem působit v armádě. Pak by pro ně jejich současná znalost území byla proti všem nově příchozím komparativní výhodou.

Okolí VÚ Boletice

Calla pro zadání výzkumu určila území osmi obcí, které se nacházejí v bezprostřední blízkosti hranic zkoumaného území vojenského újezdu. Jedná se o obce Horní Planá, Chroboly, Chvalšiny, Kájov, Ktiš, Volary, Zbytiny, Želnava.

Obyvatelstvo

V území žije 10 000 obyvatel, kteří jsou z 86 % koncentrování ve čtyřech obcích s více než 1 000 obyvateli.

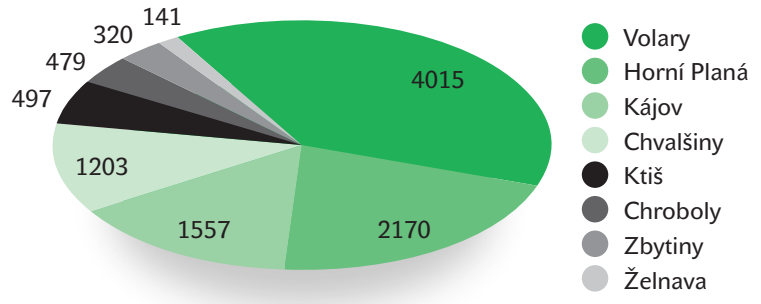

Počet obyvatel v sídlech území (absolutní četnosti) k roku 2001

V obcích je rozvinutá občanská vybavenost: školní a předškolní zařízení, kulturní domy aj., zařízení sociálních a zdravotních služeb a rozmanitá sportovní zařízení. Je to situace zcela nesrovnatelná s územím vojenského újezdu (a jeho obyvatelům též tato občanská vybavenost slouží).

Obdobně je zde rozvinutá infrastruktura: všechny obce mají obecní vodovod, kanalizaci a čistírnu odpadních vod, v pěti z nich je zaveden plyn.

Hospodaření a zaměstnanost

Výsledky hospodaření obcí v území za roky 2006–2008 svědčí o jeho celkové vyrovnanosti. Každoroční výdaje jsou buď nižší než příjmy nebo je v ojedinělém

obec	název	počet
Horní Planá	Kohout Company • GK MONT • SIT TER, s. r. o. • VLS, s. p. – divize Horní Planá • ATOS Pila Hůrka	5
Chroboly	Farma Chroboly • BPS Chroboly (plyn)	2
Chvalšiny	ZŠ a MŠ Chvalšiny • SMS Team, s. r. o. • Vojenské lesy ČR • Lesy Hluboká	4
Kájov	Swietelsky • Kovovýroba KEB.EGE • Korza • Rolas • Ovbeck	5
Ktiš	Internet CZ • TES ELEKTRO • SURA and CO, s. r. o.	3
Volary	Lesy ČR • VISHAY Electronic • ELIM, s. r. o. • ZEFA, s. r. o. • REKO INSTA	5
Zbytiny	ZEFA, s. r. o. • Lesy ČR	2
Želnava	ZEFA, s. r. o. • Národní park Šumava	2
celkem		**28**

Hlavní zaměstnavatelé v území

obec	podnikatelé	
	počet	%
Horní Planá	573	26
Chroboly	106	22
Chvalšiny	275	23
Kájov	346	22
Ktiš	125	25
Volary	986	25
Zbytiny	77	24
Želnava	38	27
celkem	**2 526**	**24**

V území působí na 2,5 tisíce podnikatelů, kteří provozují podniky různé velikosti.

roce mírně převyšují, tzn. že jsou kryty rezervami z minulých let. Zadluženost pěti z osmi obcí rok od roku mírně roste a nepřesahuje nyní 10 %.

Ekonomický, sociální a kulturní kapitál území

O ekonomickém kapitálu obcí okolí Vojenského újezdu Boletice svědčí jak přítomnost zaměstnavatelů a podnikatelů v území, tak jeho rozvinutá infrastruktura. Je výrazně vyšší než ekonomický kapitál území vojenského újezdu.

Příznivému sociálnímu kapitálu území nasvědčuje jeho zalidněnost a věková struktura obyvatel. Sociální napětí, které rozvoji území prospívá, do něj vnáší nevelká národnostní a náboženská heterogenita. Sociální kapitál území vysoce převyšuje sociální kapitál vojenského újezdu. Především vyšší hustota zalidnění pro něj vytváří lepší předpoklady (tato skutečnost není překonána ani mladší věkovou strukturou vojenského újezdu).

Kulturní kapitál obcí okolí Vojenského újezdu Boletice je tvořen především vzděláním obyvatel a nemovitými kulturními památkami jako svědky kulturního vývoje. Množství podnikatelů a zaměstnavatelů v území nasvědčuje dosaženému střednímu či vyššímu vzdělání. Množství nemovitých kulturních památek v obou územích pak vypovídá o míře devastace kulturního dědictví na území vojenského újezdu.

Potenciál území, které obklopuje území vojenského újezdu, představovaný jeho kapitály, je podstatně vyšší než potenciál samotného vojenského újezdu. Jeho přilehlé obce tak představují dobré sousedství, které otevírá možnosti případného budoucího rozvoje – pokud se těmto možnostem Vojenský újezd Boletice otevře.

Otázkou nadále zůstává, jak by měla udržitelná koncepce revitalizace vojenského území Boletic, charakteristického svými přírodními hodnotami, vlastně vypadat. Řešení tohoto nelehkého úkolu by však zajisté mělo být otevřeno diskuzi širokého spektra odborníků i laické, ovšem v konečném důsledku, uživatelské veřejnosti.

Sonda do veřejného mínění – názory zastupitelů

Sonda do veřejného mínění, reprezentovaného názory zastupitelů osmi obcí v okolí vojenského újezdu, se uskutečnila v období prosinec 2009 až leden 2010. Všem zastupitelům, kteří byli přítomni na jednání zastupitelstva obce, byl předán krátký dotazník k vyplnění na místě. Sonda přinesla názory 79 % zastupitelů, ostatní vesměs pro svoji nepřítomnost na jednání nemohli být osloveni, odmítnutí poskytnout svoje názory bylo ojedinělé. Lze tudíž vztáhnout názory a postoje respondentů na všechny zastupitele zkoumaných obcí a šetření považovat za reprezentativní.

Sonda zjišťovala provázanost sociálních kapitálů obyvatel obcí v okolí vojenského újezdu a lidí, kteří ve vojenském újezdu žijí či pracují. Šlo o to postihnout hustotu sociálních sítí, které procházejí jeho hranicemi a tak míru jejich vzájemné otevřenosti. Sociální sítě byly sledovány na provázanosti prací, tzn. dojížďce a vyjížďce za prací, a na vztazích příbuzenství a známostí. Byly zjišťovány subjektivní názory zastupitelů na provázanost sociálních kapitálů (tzn. že nebyla použita statistická data).

Obyvatelé všech zkoumaných obcí jezdí pracovat do vojenského újezdu, ne sice masově, ale znatelně. Poněkud slabší je dojížďka obyvatel vojenského újezdu za prací do zkoumaných obcí; v obci Želnava se nevyskytuje vůbec.

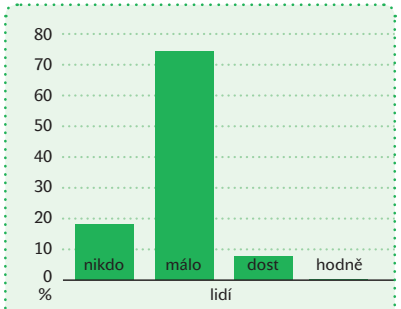

Vyjížďka za prací do VÚ Boletice z obcí

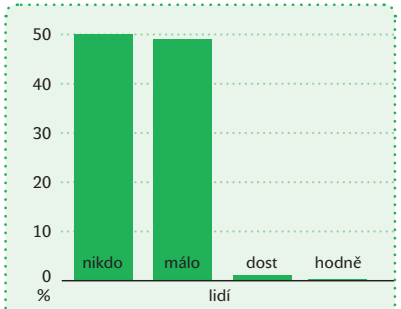

Dojížďka za prací z VÚ Boletice do obcí

Podstatné je zjištění o provázanosti sociálních kapitálů prací. Propojení není příliš výrazné, ale je zřetelné.

Také propojenost příbuzenskými vztahy je výrazná a týká se obyvatel všech zkoumaných obcí. Ještě výraznější je propojení vazbami známostí.

Lidé z vojenského újezdu a jeho okolí se vzájemně znají, stýkají a existují mezi nimi vztahy. To svědčí o provázanosti sociálních kapitálů příbuzenstvím a známostmi. Ta není příliš výrazná, ale rozhodně není zanedbatelná.

Postoj zastupitelů k sousedství obce s vojenským újezdem nebyl jednoznačný. Zastupitelé se rozdělili do tří, zhruba stejně početných, postojových

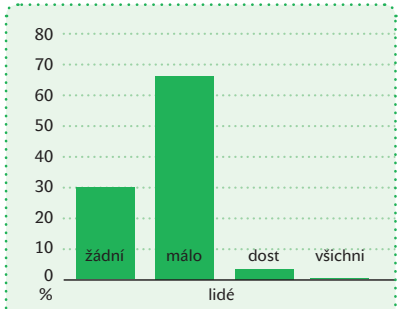

Příbuzenské vazby obcí s VÚ Boletice

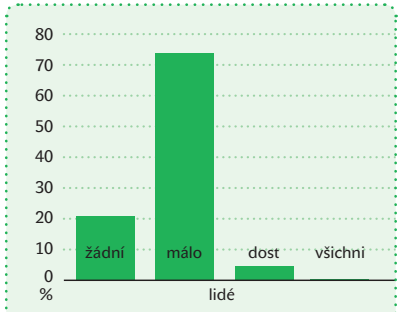

Vazby známostí obcí s VÚ Boletice

skupin. Třetina z nich považovala sousedství za bezvýznamné („je mi to jedno“) a vždy třetina ho buď vítá nebo odmítá.

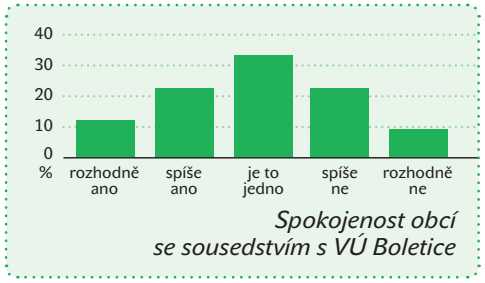

Spokojenost obcí se sousedstvím s VÚ Boletice

Sonda zjišťovala představy zastupitelů o perspektivách vojenského újezdu a to v pětiletém časovém horizontu. Ten byl zvolen jako střednědobý, tzn. že se týká nepříliš vzdálené budoucnosti, kterou není obtížné si představit v návaznosti na současný stav.

Zastupitelé vesměs předpokládali, že vojenský újezd bude nadále existovat a zastávali stanovisko, že bude na stejném území jako nyní, tzn. že jeho hranice se nezmění. Jestliže toto zachování současného stavu očekávaly dvě třetiny zastupitelů, pak pouze polovina z nich očekávala stejnou otevřenost vojenského újezdu vůči veřejnosti; v tom byli optimističtější, třetina z nich předpokládala její zvýšení.

Tyto spíše konzervativní postoje k budoucnosti vojenského újezdu nebránily výrazně vstřícnému postoji k případnému zřízení lyžařského areálu Špičák na jeho území. Byly mu nakloněny dvě třetiny zastupitelů a zbývající třetina byla spíše laxní než jeho odpůrcem.

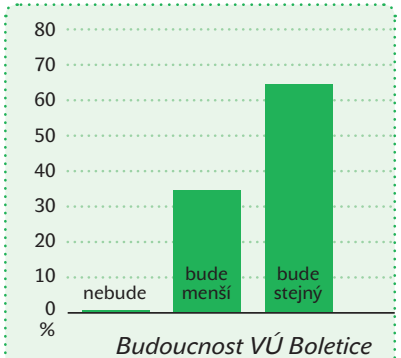

Budoucnost VÚ Boletice

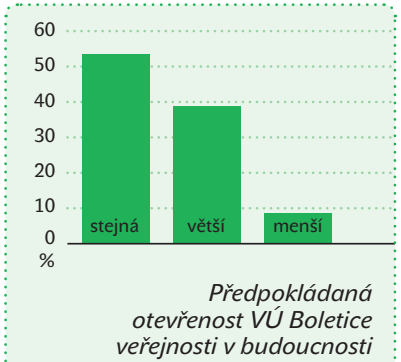

Předpokládaná otevřenost VÚ Boletice veřejnosti v budoucnosti

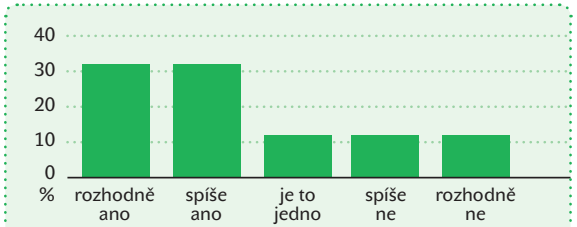

Postoj k vybudování lyžařského areálu Špičák

Ukázalo se, že představy zastupitelů o výhledech Vojenského újezdu Boletice byly silně provázány s jeho aktuální situací a zastupitelé neočekávali výrazné změny.

Na sondu do veřejného mínění prostřednictvím názorů soudobé politické reprezentace dotčených obcí je však nutno pohlížet pouze jako na krátkodobý zdroj objektivně zjištěného postoje představitelů dotázaných obcí. Již v době vydání této publikace (prosinec 2010) je obsazení obecních zastupitelstev vzhledem k proběhnuvším komunálním volbám personálně a politicky změněno.

Perspektivy

Území současného Vojenského újezdu Boletice se vyvíjelo zcela obdobně jako jeho současné okolní území až do politických rozhodnutí, která byla učiněna v souvislosti s druhou světovou válkou. Jejich důsledkem bylo v podstatě odstranění člověka z území, které umožnilo vývoj přírodní krajiny bez jeho kultivačních činností. Současná příroda území je považována za zakonzervovanou ve stavu 50. let 20. století. Území je uzavřené a v posledních letech nastaly procesy jeho otevírání vůči okolnímu území.

Důsledkem takového vývoje je minimalizace zdrojů, které má území pro svoji revitalizaci k dispozici, s výjimkou zdrojů přírodních. Sociální kapitál obyvatelstva je velmi nízký a na něj navazující kapitály kulturní a ekonomický jsou zanedbatelné. Znamená to, že lidé žijící v území nemohou být sami aktéry jeho případné revitalizace v sociologickém smyslu, ale je potřebná externí podpora. Tu představují především příslušníci Armády ČR, kteří v území působí a jejichž kapitály mohou území pomoci.

Významnou podporu mohou ovšem také poskytnout obyvatelé obcí bezprostředního okolí vojenského újezdu. Jejich vývoj se odehrával bez drastických zásahů politických rozhodnutí, krajina nebyla zbavena historického osídlení, a to vedlo k bohatství jejich kapitálů. Důležitá a nadějná do budoucna je provázanost jejich sociálního kapitálu se sociálním kapitálem aktérů v území vojenského újezdu žijících a působících.

Funkční sociální sítě, jejichž aktéry jsou obyvatelé vojenského újezdu, jeho okolních obcí a ti, kteří ve vojenském újezdu působí, spolu s bohatstvím ekonomického a kulturního kapitálu některých z nich, představuje otevřenou možnost revitalizace území Vojenského újezdu Boletice, pokud pro ni bude zcela či svými částmi otevřeno. Tato možnost by mohla být posílena rozmanitými pobídkami, především ekonomického charakteru, které by rovněž posílily charakter území jako imigračního. Taková možnost „zdola“ nepředstavuje rychlé masivní řešení, ale dlouhodobý nenásilný proces.

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Calla je ekologické občanské sdružení, které vzniklo v roce 1991. Svůj název nese podle chráněné rostliny – ďáblíku bahenního (Calla palustris). Calla se účastní rozhodovacích procesů o projektech, které potenciálně mohou poškodit jihočeskou přírodu, věnuje se teoretické i praktické ochraně přírody zejména v oblasti ekologické obnovy dobývacích prostorů a prosazuje trvale udržitelnou energetiku s důrazem na obnovitelné zdroje energie. Je členem Sítě ekologických poraden (STEP) a Krajské sítě environmentálních center v Jižních Čechách (KRASEC).

Poštovní adresa: P. O. BOX 23, 370 04, České Budějovice
Sídlo: Fráni Šrámka 35, 370 04 České Budějovice
Tel., fax.: 384 971 930, 384 971 939
E-mail: calla@calla.cz, Internet: www. calla.cz

Chcete nás podpořit? Můžete nám pomoci svou spoluprací nebo finančně. Pokud zašlete alespoň 150 Kč ročně, stanete se členem přispěvatelem s právem dostávat naše tiskoviny a pravidelné informace o chystaných akcích včetně zpravodaje Ďáblík. Nebo se můžete stát plnoprávným členem Cally, čímž se budete moci zapojit do plánování našich aktivit a přímo se na nich podílet. Rádi Vám zašleme bližší informace.

Číslo našeho konta: 3202800544/0600
GE Money Bank a. s., pobočka České Budějovice

© Sdružení Calla, České Budějovice 2010

Autoři textu: Eliška Novotná (zdroj: Sociologická studie vojenského území Boletice a jeho okolí, březen 2010), Pavla Matějková • Fotografie: Pavla Matějková • Příprava podkladů: Pavla Matějková • Grafická úprava: Lenka Pužmanová • Tisk: Tiskárna PROTISK s. r. o. České Budějovice • Náklad: 500 ks • Vytištěno na recyklovaném papíře

ISBN 978-80-87267-10-3

Projekt „Ochrana cenných přírodních území Boletic“ byl podpořen Ministerstvem životního prostředí.

Ministerstvo životního prostředí České republiky